

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 367/06-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. marca 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť R. S. - B., B., zastúpeného advokátkou JUDr. M. Č., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 14/05 (pôvodne pod sp. zn. 42 Rob 1347/04) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo R. S. - B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 14/05 (pôvodne pod sp. zn. 42 Rob 1347/04) p o r u š e n é b o l o .

2. R. S. - B. n e p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie.

3. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť R. S. - B. trovy konania v sume 5 788 Sk (slovom päťtisíc sedemstoosemdesiatosem slovenských korún) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. M. Č., B.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 367/06-16 z 8. novembra 2006 prijal na ďalšie konanie sťažnosť R. S. - B. (ďalej len „sťažovateľ“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 14/05 (pôvodne pod sp. zn. 42 Rob 1347/04).

Na základe výzvy ústavného súdu zo 14. novembra 2006 okresný súd vo svojom vyjadrení k prijatej sťažnosti sp. zn. Spr 3951/2006 z 12. januára 2007 k priebehu konania okrem iného uviedol:

„V nadväznosti na Váš list zo dňa 14. 11. 2006, II. ÚS 367/06 vo veci prijatia sťažnosti R. S. - B. vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 29 Cb 14/05 Vám v prílohe zasielam vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktoré si osvojujem ako vyjadrenie svoje vlastné. Poukazujem na to, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť dňa 2. 8. 2006, ktorú doručil ústavnému súdu dňa 8. 8. 2006, pričom dňa 8. 8. 2006 bolo vo veci meritórne rozhodnuté rozsudkom, ktorý nadobudol i právoplatnosť.“

Vzhľadom na priebeh konania a objektívny prieťah konania, ktorý nastal v priebehu druhého polroka 2005 a prvého polroka 2006 a ktorý bol vyvolaný jednak sťahovaním Okresného súdu Bratislava III a jednak práceneschopnosťou sudkyne, podľa môjho názoru

nemožno konštatovať, že v tomto konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa Článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Súd vo veci bezprostredne konal po podaní návrhu, kedy už dňa 20. 10. 2004 bol vo veci vydaný platobný rozkaz, ktorý sa nepodarilo správoplatniť iba z dôvodu nemožnosti doručenia do vlastných rúk odporcovi. Následne po vytýčení termínu pojednávania bola vec rozhodnutá na prvom pojednávaní. (...)

Vyjadrenie zákonnej sudkyne JUDr. I. N. k ústavnej sťažnosti sťažovateľa R. S. - B., vedenej na OS Bratislava III pod č. Spr. 3951/06 (k č. II. ÚS 367/2006)

V právnej veci sťažovateľa bol podaný dňa 22. 9. 2004 návrh na začatie konania o uloženie povinnosti odporcovi R. s. r. o. na plnenie – úhradu splatných faktúr za dodávku a montáž klimatizačných zariadení vo výške 110.415,50 Sk s príslušenstvom.

Zákonným sudcom v predmetnej veci som sa stala dňom 2. 2. 2005, po prevode veci z oddelenia 42 Rob 1347/04.

Vo veci som vykonala nasledovné úkony:

- 9. 2. 2005 zisťovanie zmeny sídla odporcu, prípadne vedenia konania o zápis zmeny sídla odporcu v obchodnom registri vedenom OS Bratislava I, dopyt aj cestou príslušného obvodného úradu v Bratislave, odbor živnostenského podnikania,

- 27. 4. 2006 nariadenie termínu pojednávania na deň 8. 8. 2006,

- 8. 8. 2006 meritórne prejednanie veci na pojednávaní a rozhodnutie vo veci samej,

Dňom 29. 11. 2006 je vec právoplatne skončená.

Skutkové ani právne nešlo o zložitú vec.

Prekážky postupu súdu podľa § 107 a nasl. O. s. p. v konaní neboli zistené.

Vo veci bolo potrebné vykonať šetrenie možnej zmeny sídla odporcu, vzhľadom na zrušenie vo veci vydaného platobného rozkazu č. k.: 42 Rob 1347/04-25 zo dňa 20. 10. 2004, ktorému predchádzala výzva na upresnenie petitu návrhu zo dňa 27. 9. 2004 a výzva na zaplatenie súdneho poplatku zo dňa 27. 9. 2004, ktorý bol zaplatený 18. 10. 2004, a to uznesením zo dňa 29. 11. 2004 pod. č. k.: 42 Rob 1347/04-31 z dôvodu nedoručiteľnosti platobného rozkazu odporcovi do vlastných rúk, tak aby bolo možné v budúcnosti aplikovať ustanovenie § 48 ods. 2 O. s. p.

Prietáhy zo strany sťažovateľa v konaní spočívali len v nezaplatení poplatku splatného podaním návrhu na súd a nepresnosti počiatku omeškania s úhradou

príslušenstva žalovanej pohľadávky.

Prieťahy zo strany súdu boli v čase:

- v priebehu druhého polroka roku 2005, zapríčinené sťahovaním agendy pracoviska OS Bratislava III v Pezinku do sídla OS Bratislava III v Bratislave,

- v druhom polroku 2005 a v prvom polroku 2006 práceneschopnosťou zákonného sudcu (12 dní v 10/2005, 13 dní v 11/2005, 5 dní v 1/2006, 12 dní v 2/2006, 23 dní v 3/2006, 5 dní v 4/2006) aj čerpania zákonnej dovolenky v čase od 16. 1. - 9. 2. 2006 a 2. 5. - 2. 6. 2006.

V čase od rozhodnutia veci, resp. predloženia písomného vyhotovenia rozsudku spisovej kancelárii na opis a expedíciu, mi nebol spis predložený po uplynutí lehoty na odvolanie, ale až v súvislosti s vyjadrením sa k predmetnej ústavnej sťažnosti dňa 8. 12. 2006.“

Obsah spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené vo vyjadrení okresného súdu, a preto ich ústavný súd považuje za preukázané.

Navyše ústavný súd zistil, že okresný súd 27. septembra 2004 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku a doplnenie podania o náležitosti uvedené v § 42 ods. 3 a § 79 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Súdny poplatok sťažovateľ uhradil 14. októbra 2004 a toho istého dňa doplnil aj svoje podanie.

Dňa 20. októbra 2004 okresný súd vydal platobný rozkaz, ktorý zrušil 29. novembra 2004, pretože sa ho nepodarilo doručiť žalovanému (§ 173 OSP).

Dňa 27. januára 2005 bol spis sp. zn. 42 Rob 1347/04 prevedený do registra Cb.

Právna zástupkyňa sťažovateľa k vyjadreniu okresného súdu zaujala stanovisko podaním z 26. januára 2007, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 30. januára 2007.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich

vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 29 Cb 14/05 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažnosť na konanie v tejto veci pôvodne prijímal II. senát ústavného súdu. Pretože od 28. februára 2007 v súlade s rozvrhom práce na tento rok sa sudca spravodajca Ján Auxt stal predsedom III. senátu ústavného súdu, veci, v ktorých je sudcom spravodajcom Ján Auxt, sa prerokujú v III. senáte ústavného súdu. Z tohto dôvodu sa táto vec prerokovala a rozhodla vo veci samej v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Predmetom konania, v ktorom sťažovateľ namieta zbytočné prietahy, je návrh na zaplatenie peňažnej sumy s príslušenstvom za nezaplatenie faktúry, ktorý sťažovateľ upresnil 14. októbra 2004. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade ide o bežnú súčasť sporovej agendy všeobecných súdov a podklad pre rozhodnutie tvorí súdnou praxou ustálená a používaná právna úprava. Jej výklad a používanie sú stabilizované a na tento spor sa vzťahuje dostatok judikatúry všeobecných súdov. Okresný súd ani nepoukázal vo svojom vyjadrení na skutkovú a právnu zložitosť danej veci.

2. Ústavný súd po posúdení správania sťažovateľa dospel k záveru, že sťažovateľ svojím správaním podstatne neprispel k doterajšej dĺžke konania pred okresným súdom, i keď na druhej strane ústavný súd konštatuje, že súdny poplatok nezaplatil už pri podaní návrhu, ale až na základe výzvy okresného súdu, a takisto musel svoje podanie aj doplniť, aby obsahovalo zákonom predpísané náležitosti.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom konajúceho okresného súdu v predmetnej veci. Keďže sťažovateľ v sťažnosti konkretizoval obdobie, počas ktorého malo dôjsť k zbytočným prietahom v napadnutom konaní, a to od 29. novembra 2004, keď bol zrušený platobný rozkaz, do 8. augusta 2006, keď sa konalo prvé pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, preto sa ústavný súd zameral najmä na posúdenie postupu okresného súdu v tomto období. Ústavný súd konštatuje, že v tejto dobe počas 20 mesiacov bol okresný súd nečinný, pretože urobil len dva jednoduché úkony, a to zisťoval sídlo žalovaného v obchodnom registri (9. február 2005) a určil termín pojednávania na 8. august 2006 (27. apríl 2006). Uvedené obdobie nečinnosti v postupe okresného súdu malo vplyv na doterajšiu dĺžku konania, a preto je potrebné považovať ho za zbytočný prietah v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

S ohľadom na uvedené i vyjadrenie okresného súdu, ktorý uznal prietahy v konaní, ústavný súd konštatoval, že v označenom konaní sp. zn. 29 Cb 14/05 bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Obranu okresného súdu, že k zbytočným priet'ahom došlo preto, lebo zákonná sudkyňa bola dlhšie práceneschopná a tiež tým, že v tomto čase sa okresný súd s'ahoval (ako dôvody, ktoré mali byť objektívnou príčinou spôsobujúcou priet'ahy v konaní), ústavný súd neakceptoval. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 100/02, III. ÚS 147/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní.

III.

Keďže ústavný súd zistil porušenie základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a konanie v čase rozhodovania bolo už právoplatne skončené (žalovaný si neprevzal rozhodnutie na adrese, ktorá bola okresným súdom preukázaná výpisom z obchodného registra), nepovažoval už za potrebné prikázať okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov v súlade s normami Občianskeho súdneho poriadku [§ 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa čl. 127 ods. 1 ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Z citovaného textu ústavy a zákona o ústavnom súde vyplýva, že ústavný súd môže, avšak nemusí priznať primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade výrok o porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a výrok o úhrade trov konania za dostatočnú ochranu označeného práva s'ťažovateľa. Preto rozhodol, že s'ťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ktoré si uplatnil v sume 30 000 Sk, nepriznáva.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátkou JUDr. M. Č. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2005, ktorá bola 16 381 Sk. Úhrada bola priznaná v celkovej sume 5 788 Sk (za 2 úkony po 2 730 Sk a k tomu 2 x 164 Sk režijný paušál).

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2007